

इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णयाचा मराठी भाषेत अनुवाद )

(१९९७) १ एस. सी. आर. ५८६

यू. पी. सचिवालय यू. डी. ए. संघटना तर्फे संयुक्त सचिव, जी. सी. श्रीवस्तवा आणि इतर

विरुद्ध

उत्तर प्रदेश राज्य आणि इतर

२७ जानेवारी १९९७

[ न्यायमूर्ती के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती जी. टी. नानावटी ,]

सेवा कायदा:

यू. पी. सचिवालय सेवा-उच्च विभाग लिपिक-आंतर-वरिष्ठता थेट भरती आणि पदोन्नती दरम्यान- निर्णीत: -थेट भरती झाली नसली तरी थेट भरतीसाठी राखीव असलेल्या रिक्त पदांच्या विरुद्ध कार्यवाहक क्षमतेने नियुक्त्या-त्यामुळे नियमांनुसार आणि कोट्याच्या आत नाही-प्रत्यक्ष भरती ही तो प्रत्यक्षात सेवेत रुजू झाल्याच्या तारखेपासून मानली जाईल, जरी त्यापूर्वी रिक्त पदे अस्तित्वात होती-परिणामी पदोन्नतीदारांना नियमांनुसार निर्धारित कोटा आणि रोट्या नुसार फिटमेंटचा हक्क असलेल्या तारखेपासून सेवेत बसवणे देखील आवश्यक आहे.

थेट भरती वर्ग II अभियांत्रिकी अधिकारी संघटना वि.महाराष्ट्र राज्य आणि इतर., [१९९० ]  
२ एस. सी. सी. ७१५ अनुसरण .

दिवाणी अपीलअधिकारिता :- विशेष अनुमती याचिका (सी) क्रमांक २५०८६/१९९६

१९९३ च्या डब्ल्यू. पी. क्रमांक६२०० मधील अलाहाबाद उच्च न्यायालयातील दिनांक२-७-९६ च्या निकाल आणि आदेशावरून.

याचिकाकर्त्याची बाजू गोपाल सुब्रमण्यम, आर. एन. केशवानी आणि संतोष कुमार यांनी मांडली.

प्रतिवादींसाठी ए. के. श्रीवास्तव.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला:

या आदेशाविरोधात ही विशेष अनुपमती याचिका दाखल करण्यात आली आहे.

अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने २ जुलै १९९६ रोजी रिट याचिका क्र. ६२००/९३ मध्ये हे आदेश दिले. जेव्हा थेट भरती झालेल्या लोकांनी विशेष अनुमती याचिका दाखल केली होती, तेव्हा या न्यायालयाने २० नोव्हेंबर १९९६ च्या आदेशाद्वारे ती फेटाळली.

याचिकाकर्त्यांचे विद्वान ज्येष्ठ वकील गोपाल सुब्रमण्यम, जे आता यू. पी. सचिवालय सेवेत यू. डी. सी. मध्ये पदोन्नतीधारक आहेत, त्यांचा असा युक्तिवाद आहे की विद्वान न्यायाधीशांनी पृष्ठ ५८ आणि ५९वर त्यांचे तर्क दिले आहे:

"माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या उपरोक्त निर्णयानुसार, पदोन्नती मिळणाऱ्यांची प्रारंभिक नियुक्ती ही १९४२ च्या नियमानुसार नव्हती, तर ती नियमांच्या व्याप्ती बाहेर होती हे स्पष्ट होते. याचिकाकर्त्यांचा असा युक्तिवाद की नियम १९४२ च्या नियम २१ मध्ये नमूद केल्यानुसार कोटा केवळ या कारणासाठी मोडला किंवा अनुसरण केला गेला नाही कारण की काही प्रशासकीय अडचणींमुळे थेट भरतीसाठी निवड किंवा रिक्त पदांविरुद्ध पदोन्नतीद्वारे निवड १९७१ ते १९७८ पर्यंतच्या निवड वर्षांमध्ये झाली नाही आणि म्हणूनच ओ. पी. सिंग विरुद्ध भारताचे संघराज्य [१९९४] ४ एस. सी. सी. ४५० मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार आणि थेट भरती वर्ग II अधिकाऱ्यांचे प्रकरण (वर नमूद केलेले), याचिकाकर्त्यांना (पदोन्नती) नंतरच्या तारखेला सेवेत समाविष्ट केलेल्या इतर स्त्रोतांकडून नियुक्त करण्यापूर्वी खाली टाकले जाऊ नये. (थेट भरती वर्ग II प्रकरणाचा (वरील) प्रस्ताव ई, चुकीचा समजला गेल्याचे दिसते. थेट भरती देखील उपरोक्त कालावधीत झाली नाही आणि एल. डी. ए. पदावरील ज्येष्ठतेनुसार याचिकाकर्त्यांना त्यांच्या कोट्यात

किंवा इतरत्र अस्तित्वात असलेल्या रिक्त पदांविरुद्ध यू. डी. ए. पदावर अधिकृत पदोन्नती देण्यात आली होती, या कारणांमुळे उपरोक्त कालावधीत निवड न झाल्यामुळे याचिकाकर्त्यांना अजिबात पूर्वग्रह नव्हता. उपरोक्त स्थिती लक्षात घेता, नियम १९४२ च्या नियम २१ अंतर्गत गृहीत धरलेला आरक्षणाचा नियम अनुसरण केला गेला नाही असे म्हणता येणार नाही".

वरील तर्क योग्य नाही कारण संबंधित कालावधीत नियमांनुसार थेट भरती किंवा पदोन्नती करण्यात आली नव्हती. परिणामी, पदोन्नतीदारांनी आरक्षणाचा नियम मोडला आहे या आधारावर, ज्या तारखेपासून ते सातत्याने काम करत आहेत, त्या तारखेपर्यंत परत ठेवण्याचा त्यांना अधिकार असलेल्या पदांवर ते सातत्याने काम करत आहेत. आम्हाला वादात कोणतेही बळ सापडत नाही. *डायरेक्ट रिक्रूट क्लास II इंजिनिअरिंग ऑफिसर्स असोसिएशन विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य* आणि इतर [१९९०] २ एस. सी. सी. ७१५ मधील या न्यायालयाच्या घटनापीठाने दिलेल्या निर्णयावरून. हा आता निश्चित झालेला कायदा आहे की केवळ तात्पुरती नियुक्ती किंवा पदोन्नती झाल्यामुळे, नियुक्तीच्या तारखेपासून ज्येष्ठता ग्राह्य धरल्या जाऊ शकत नाही. नियमांनुसार नियमावली तयार करण्यात आली होती. जरी नियुक्ती तात्पुरती असली तरी, जर ती नियमांनुसार आणि भरीव रिक्ततेसाठी केली गेली असेल, तर तात्पुरत्या पदोन्नतीच्या तारखेपासून ज्येष्ठता ग्राह्य धरल्या जाईल. नियमांतर्गत संकल्पित केलेल्या उद्देशाला प्रभावी करण्यासाठी कोटा आणि रोट्या राखणे आवश्यक आहे. केवळ निष्क्रियतेमुळे आरक्षणाचा नियम मोडला गेला असा युक्तिवाद केला जाऊ शकत नाही. कोणतीही भरती झाली नसली तरी थेट भरतीसाठी राखीव असलेल्या रिक्त पदांवर कार्यकारी पदावर नियुक्ती करण्यात आल्या आहेत यात वाद नाही. ते नियमांनुसार आणि कोट्याच्या आत नाहीत. त्यामुळे खंडपीठाने योग्यच निर्णय दिला की थेट भरतीला तो प्रत्यक्ष सेवेत रुजू झाल्याच्या तारखेपासून मानले पाहिजे, जरी त्यापूर्वी रिक्त पदे अस्तित्वात होती. परिणामी, पदोन्नतीधारकांना नियमांनुसार निर्धारित कोटा आणि रोट्या नुसार फिटमेंटचा हक्क असलेल्या तारखेपासून सेवेत बसवणे देखील आवश्यक आहे. त्यामुळे खंडपीठाने याचिकाकर्त्यांना दिलासा देण्यास नकार दिला आहे.

त्यानुसार विशेष अनुमती याचिका फेटाळली जाते.

जी. एन.  
आली.

याचिका फेटाळण्यात

### अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरीता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.